

Sy-li spěwał,
Pilnje dželał,
Strowja ce
Swójbny statok,
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje dželaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Gserbiske njedźelske łopjeno

W Budyschinje

24. decembra 1933

Bauzen

Hody.

Lukascha 2, 11: Wam je ƙo dženska Sbožnik narodžik.

Nětko tu hodny jako ƙu. S fajkej wjele wjetškej rado-
scju móžemy je lětka ƙwjeczic! Łońšce lěto nad našim
ludom hišće čorne mróčele wišachu. Sdny tež mějachmy
we wutrobje čichu nadžiju, njeběšce tola hišće wucžinje-
ne, hač budže ƙo radžic, naš lud před bolschewismom
wukhować. Bóh Anjes je nam přes našeho Hitlera pom-
hał. Bolschewim je pobity. Bjesbóžnosć, kiž runje lońšce
hodny i móžnym wołanjom ƙwoju hłowu pošěhny, drje tu hi-
šće je, ale mjelczi. S čim wjetšim džakowanjom chzemy
tohodla lětka ƙwoje: „Čješć budž Bohu we wnjakosći!“
šapěwac.

Stara hodowna powěsć, kiž jónu po Bethlehemskich po-
lach i jandželoweho erta khudny pastyrjam šaklincza, ma
tež nam dženska něšto prajic. Chze nam prajic: „Wam
je ƙo dženska Sbožnik narodžik. So tu je Sbožnik, wu-
možnik, pomoznik, so njejmny šamlutzy na tutym ƙwěće, kiž
je pońny čemnosć, pońny nusy, pońny prózy a džela, pońny
hřeča a šebicnosć, pońny thorošćow a šmjercze, to we
njej nam šaklincza.

Jako běch hišće mały hólz, džech ras w šymškej nozy
i mojim nanom domoj. Běšce tak šyma, wěšik w štomach
hwišdašce. Čzma běšce, jenož něotre hwišdžiczi tu a tam
přes mróčele pohladachu, a šchprowja pšhi puczu šhu-
mješce. Dokelž běšce wšcho tak trašniwe, i nanej pšhilě-
šech, so bny jeho čuž, a pytach jeho ruku. A jako jeho ruka
ƙo mojeje maleje ruczi pšhimny, bu moja wutroba šmėrom.
Wšhať bě nan tu pšhi mni.

Kóžny wot naš něšto podobne wě a je něšto podobne
našhonik. To ƙu hodny: so jedny tu je, kotremuž móžemy čže-

šacž se wškej ƙwojej bojošću a štarošću, se wškej ƙwojej
nusu a šamotnošću a winu.

Runje to je, šhtož ƙo pšhipowěda — tehdy khudny pa-
styrjam na polu přes jandželowny ert, dženska nam wšchem
přes Bože ƙłowo.

„Wam je ƙo dženska Sbožnik narodžik.“ Bóh je ƙo
nad nami šmilik a je nam pšhe to ƙwoju lubosć šjewik, so
je nam ƙwojeho jenicžkeho narodženeho ƙyna dať — hodny
jako džeczo w šłobiku w Bethleheme, — čžichi pjatť jako
jehnjo Bože na šchizju na Golgacze. Runje to ƙu hodny, so
Jesuž tu je ša naš wšittich, se wškej ƙwojej lubosću a
šmilnosću, jako pomoznik a wumožnik a šbožnik.

A š je ƙo to štało, to našemu rošumej tu na šemi
štajnje potajništvo woštanje. S nowymaj woczomaj jónu
budžemy jo pošnacž we wěčnym ƙwětle. Ale š je štało,
to móže kóžny wěrijazy kóžny džek šam na šebi šhonik.
Šhtož bjes Jesuža přes žiwjenje džek, tomu je, jako njeby
žaneho pucza a žaneho šaměra, žaneho mēra a žaneje na-
džije mēť. Wot toho wołomika pať, so štajesce na Jesuža
ƙwoje dowěrjenje, bu šwětko w twojim žiwjenju. Nětko wě-
džesce ty i wotkal a h dže — mjenujzy wot Boha a
i Bohu. Něť pošnawašce, ša čzo tu šmy a mamy džekacž
— šo bnyštaj Bóh a Bože šraleštwo, to je wšcho wulke a
dobre, čžiste a prawe, wnjake a šwjate, pšhiběrało w naškej
wutrobje a w našim ludu. Něť pšhidžke šamēr a jažnosć,
wjekelosć a móž do twojeho žiwjenja. A tohodla njechamy
dženska šej i našim rošomom hłowu šamacž a ƙo prašecž,
šak bē móžno, šo buchu přes Božu hnadu hodny, ale chzemy
i wštanjom a džakowanjom a wjekelom i našimi džecžimi
pod šhtom a še šolebzy ƙo šupicž a ƙo Bohu džakowacž, šo
buchu hodny. Potom budže hodowna powěsć i nowymi šnka-
mi nam přes dušhu šlincžecž: „Wam je ƙo dženska Sbožnik
narodžik.“

Nětk pať to druhe głowo hodowneje powěsće wusběhnje-
my: „Wam je ło dženka Sbožnik narodził. Haj, wón je
ło narodził. Čželo a krej je Boži kón pschisł, so bndmny
my jeho pschisłali. Do nistoscze wón k nam pschindze, so bndm-
ny powyscheni a k Božej krašnosći posběhnjeni byli. A
kšesćanstwo dženka wjekele spěwa wo tajkim pscheměnenju:

Haj, tak ło i nami pscheměnja!

Sa krej a sa čželo

Nam dawa kwoje njebeža

A Bože kralestwo.

Haj, to ku hodn: „Wam je ło dženka Sbožnik narodził“,
a tohodla ku hodn wysłanje a džaťowanje, wjekele a sbožo sa
starnd a młodnd, sa bohattynd a khdnd. Tuž staru lubu ho-
downu powěsć hišće ras kei wobhladam a hlej, i njeje
mi napšćećo klinczi: „Wam je ło dženka Sbožnik na-
rodził.“

Wam hodowna powěsć płaczi, wšćem, kiž dženka i po-
božnej wutrobu na Sbožnika spominacze.

Wam je ło dženka Sbožnik narodził, wam sbožownym
staršćim, kiž kměcze dženka i wasćimi wjekełymi džěcžatka-
mi pod božodžěscžownym šćtomom najrjeńšći kwjedzeń bój-
skeje a čłowšćeje luboscze kwjećiczi.

Wam je ło dženka Sbožnik narodził, wy lubi šćari,
kiž dženka we kwojich myšłach wróczo pohladacze. Wěscze
hišće, tak bē jónu doma? Jako bēšće hišće džěczi pola
nana a maczerje? Ach, taj drje dawno šćitaj. Ale wy hi-
šće wěscze, tak to bē doma. Hodn našća młodość wozuczi
a na naž pohlada. Sa waž ku hodn džen, na kotrymž žiwje-
nje psched našćimi myšłemi se wšćem dobrym a čžěkim ni-
mo čžehnje, kotrež je nam pschinješćo. Ale to je našće wje-
kele, so nad našćich wšćech žiwjenjom tamna hwěšćda šćeji,
kiž tehnd nad Bethlehemsćej hródzu šćeješće.

Wam je ło dženka Sbožnik narodził, luba kərbšća mło-
džina. Šćěłoz w zusbje pschěbnwa, knano dalošo wot šćarsći-
šćeho doma, tón je ło w tndle dnjach na pucž do našćeje
lubeje Łužizny podať, hodn doma kwjećiczi. Rak sbožowni šće
tež wy, hndž waž se wšćeje šćarsćisćeje luboscze dženka naj-
bohaczišća a najrjeńšća luboscž postrowi, luboscž Boža, kiž
kwojeho jenicžćeho narodženeho knna da, so bndhu wšćitzy,
kiž do njeho wěrja, šćubjeni njebnli, ale wěcžne žiwjenje
měli.

Wam je ło dženka Sbožnik narodził — to tež wam płac-
czi, kiž šće dženka čžichi row wonka na našćim kərbowje
pnjchili. Łonšće lěto hišće i wami pod hodownym šćtomom
šćeješće, kiž nětko wonka spi. Ale tež wam płaczi hodowna
powěsć. Runje wam je ło tón Sbožnik narodził, kiž je kmier-
czi mōž wšć a žiwjenje a njesachodnosć na kwětko pschinješć,
so bndće trošćt měli a we wěrje a nadžiji doprěšća po-
hladali, na džen, na kotrymž my wšćitzy „domoj“ pschindze-
my a naž šćaž postrowimy w sbožnej wěcžnosći.

A tež waž postrowju, kiž dženka wopuščćeni we wasćich
šćwicžłach kědžicze a kwōj „Pomhaj Bōh“ psched kōbu macze
a njemōžecze wjazny do Božeho doma pschincž kwjate dny
kwojeje šćarobny dla. Ja wēm, tak čžěšćo macze njesć. Ale
hndž na wječor dže, hwěšćny kō kwěcža. Njeh tež waž dženka
postrowi rjana hodowna hwěšćda a wam dušću i mērom ros-
kwětluje, so ženje njesabudžecze: „Wam je ło dženka Sbožnik
narodził.“

Tak pschitħadža hodowna powěsć k wam wšćitćim,
ke kōždemu w jeho wjekele, ke kōždemu w jeho šćudobje. Bōh
Knjes čžnył dacž, so bnd hodowne kwětko kōždemu do dušće
padašo, so bndmny mēr namakali. Hamjen.

Stara wuczerka powjeda.

„W čžachu to bē, jako bē w šćulach modlitwa šćasana.
Dowolene bē jenož, do hodžiny sa nabožinu kō modlicž. —
Ja šćazuch, tak kō duchowna prošćnota lēha na ranšće ho-
džiny, hndž ku bjes mjeńšćinow šćutšćowneho natwarjenja
bjes mjeńšćinow, kotrež ku wjekełny šćapocžatć wšćeho džěla.“

Sažo kō bližachu hodn. My šćapocžachmy šćewacž šćewny
wšćelatore, šćewny, kħwalicž džěcžo Bože. Harmonium, trož-
ku dnbawe, šćewasće kōbu šćětož mōžesće; džěczi bēchu i kħu-
deho rōžka wulkeho mēšća — njebēchu lēpšćeho šćwucžene, bē-
chu sbožowne, so harmonium šćewny tak mōžnje pschewodže-
šće. Tuž tak šćewachmy wo sbožnym, wjekełnym hodownym
čžachu, wo čžichej, kwjatej nozy, šćewachmy šćlejšće a šćwa-
bišće pašćršće šćewny. Wšćě džěczi šćewachu, tež te, kotrež
njebēchu hewat kōbu w hodžiny sa nabožinu, — hodownemu
kħstlu njemōžachu kō tež iħ staršći wuwincž.

Mjes nimi bē mała, blēda holčćka. Šćeje šćarsćej bēšć-
tej kommunistisćej. Wona wišćasće jara na mni. Ras čžas-
ćasće tuta holčćka do šćewneje hodžiny na mne pschi durjacy
rjadownje.

„Čžěšć ty šćěto, Erna?“ kō ja woprašćach. Wona hla-
dasće na mne, wona kō šćaćerwjeni. Šćonćnne kħabje
šćepny: „Ja njekħmēm hodowne kērlusće kōbu šćewacž.“

„Šćěto je Čži to šćasat?“

„Mōj nan.“

Njemōžach hĩnat, hacž so kō woprašćach: „Ty bnd rad
kōbupšćewala?“

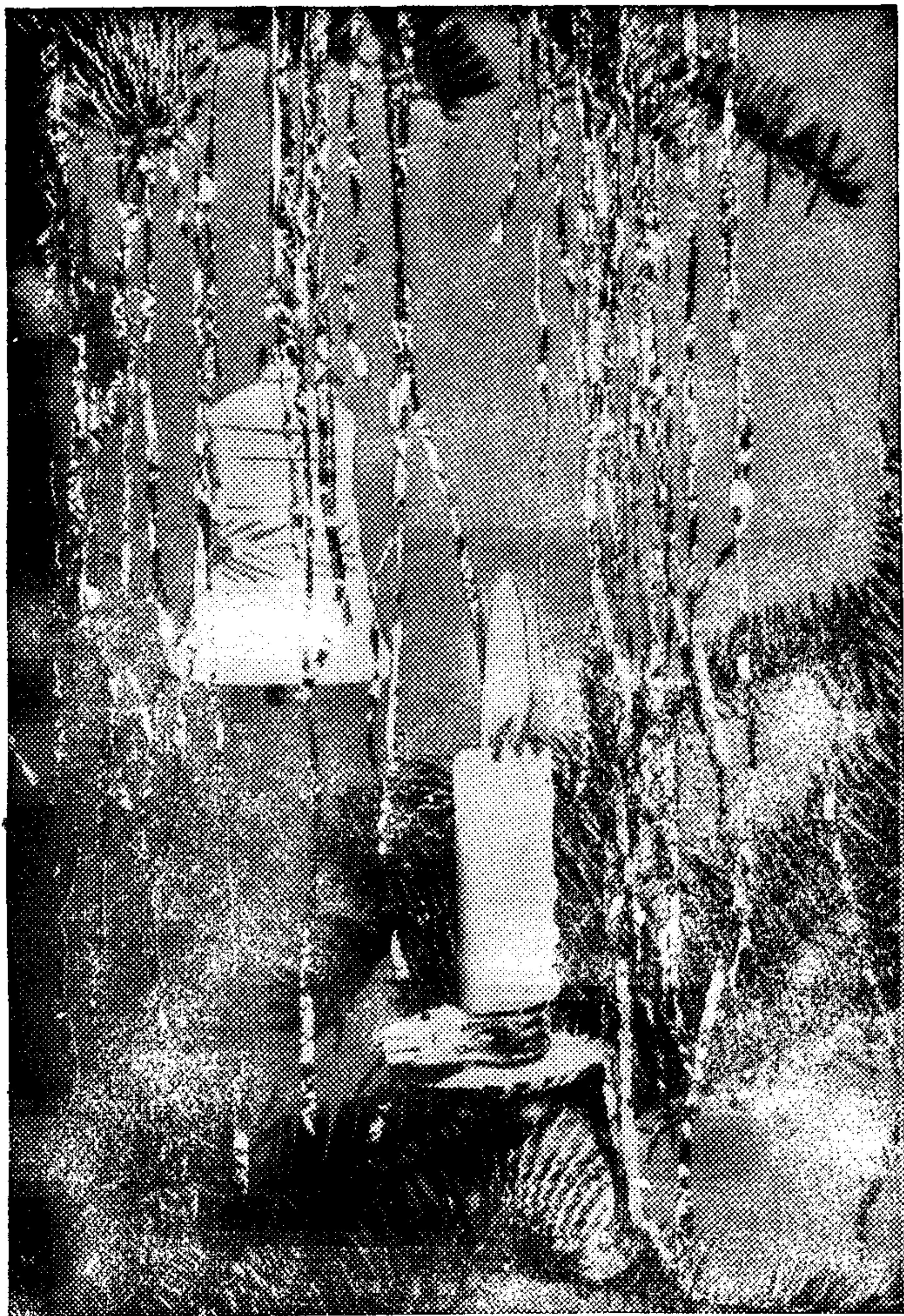
Wona jenož nngasće a šćapocža jara płacacž. Tajka tam
šćeješće pschede mnu we wulkej bolosći kwojeje džěcžazeje
wutroby. Ja mōžach jej jenož ruku na głowu položicž a
prajicž: „Ty wōstanješć moje pēne džěcžo!“

Sastupichmy do jšćwny. Džěczi maja hũsto wubjerne šć-
cžucze sa to, šćětož kō pschisćeji. Ani jena i holzow njepohla-
da wčžipna na płakazu. Jako po někotrych šćwucžowanjach
šćewachmy: „Ja i njebež dele pschĩndu k wam“, šćeješće
holčćka mjes šćewazny, šćeješće tam se šćacžinjenej hubu a
i rēcžazny wōcžłomaj. Šćeje wutroba šćewasće kōbu.

Bēchu tam tež čži najmjeńšći, kōšćiž prēni ras kħyšćachu
tu šćawisnu, kiž kō tak šćapocžnje: „W tym kħamym čžachu pať
kō šća, so pschitħasćja wot kħěžora Augusta wuńdže, so bnd
wšćitćkōn kwēť šćapšćany a šćazowannd bnd.“ Lēta ku kō mi-
nyšće, so kħym ju pošćledni ras powēdała. Moje džělo je kō
šćašo. Ale ja bnd čžnył, so bnd jenicžći ras hišće tak
powjedacž kħmēla wo pucžowanju do Bethlehema, mējo psched
kōbu džěczi se šćyħnjennymaj rukomaj a i wulćimi, čžakazny
wōcžłami! S tymi małny dnrbsće to hišće hĩnat rē-
cžecž hacž i tymi wulćimi — a prjedny hacž Marija a Jošć
kō na pucž šćajšćtaj, ku kō moji pschipošćłucharjo wjekełili
nad kōždej peluščny a na kōždej kōšćulny, kotrež młoda ma-
czer šćijesće. Potom pschĩndže to pucžowanje — potom ta
kwjata, ta čžicha Boža nōž — potom šćewachu jandželjo —
potom pschĩndžechu pašćrjo, kħwatajo psches čžēmnu nōž.

„Čžěmy tola hodn hracž!“ rjekny nadobo holčćka, a te
tamne prošćachu i njej, te holzny i jeje rjadownje a čži hōłzny
— džěćacžo —, kōšćiž i druheje rjadownje do hodžiny sa na-
božinu pschitħadžachu. Njeh! — Tež tak mōžesće Božu nōž
čžěscžicž.

Knježna Marija bē hndom i pschitħkowanjom nama-
řana. Rēřasće Ewa-Marija, bē šćwižna a wjetřća hacž
druhe a mējesće dołhe šćotowłōžne wopuščće. Tute šćawa-
lichmy do bēkeho šćleierja. Druheho njemējachmy, druheho
tež njetriebachmy. Džěcžazej wōcžny pscheworishćej nahe

Mile świetło Božodžěšćoweho ischtoma.

Wam je ƚo dženska tón Šbóžniš narodžił.

Njebojće ƚo, ł wšchemu ludu
We stej čžemnosćzi a hrěšnym błudu
Mam, hlajće, wjeř'le pójelstwo:
Wam je Šbóžniš narodženy!
Pšches njeho budže wumóženy
S wškej helstej mozn čžlowjeřstwo!
Esny Boha wjeřšneho
Bu kħude džěčatko!
Kajka šmilnosć — a lubosć wšcha
Tu wóžowšća — je w Kħrjštũ ƚo šjewiła.

Štyłazny po pomozniku
Tu, našim lubym wumóžniku,
Eso bliži pomoz njebieřka.
Čžescz budž Bohu w wnjokořci
Nam šabludženy w hrěchach, w škořci,
Nětk šłónzo hnadny jeřthadža.
Šaj, tak ƚo dopjelnja
Wšchě krařne šlubjenja!
Bože džěčzo — je, šraduj ƚo,
O kšchěčžanřtwo, — nam měr a šbóžnosć
pšchinjeřko!

Na pucz kšěłje ł pařnyřemi,
So mohli ł nim we Bethlehemi
Džiwo Boži w duchu wohladacz!
Tam pšched žłobom, wumóženi,
Eso čžemny, ł wěrũ šjednocženi,
Ša tajku lubosć džalowacz!
Tež daj nam ł šwědcženy
Ty wjeř'lu wutrobu,
Luby Jeřu. — Še škutkami
A šłowami budž čžescženy Ty mjes nami!

S. B.

ščženy jřtwn a řebje. Wuřwolichu tola jako džěčzo Bože ma-
łu řuchu holczku, kotraž bě pšchego tak wjele na hařny, dokelž
jeho macz po błudnych puczach kħodžesche. Jako młoda Ma-
rija řebi tuto džěčzo na klin wřa, pšchekrařni ƚo jeho wbohe
woblicžko — wona bě džě Bože džěčzo a šłotowłóřna bě ma-
częć Marija. S šawłow pał jeřtawachu džěčzi — holzy a čži
džiwi hólzy — pařnyřo čžehnjechu ł žłobikej a špěwachu: „Wny
džěčatka, pójće!“ A jako wone ƚo pšched řwojej towarřřku
ł džěščžom kłakachu a ruzy štyłowachu, bě na jich woblicžach
nařhonjenje tamneje jeneje a jenicžkeje řwjateje nozy. —

Někotre lěta řu ƚo hižo minyle, ale tutu hodownu hru
njeřřym mohła řenje řabycz.“

Tole bě powjedane we wořadniřu: „Kirchliches Ge-
meindeblatt für Sachſen“, kotrež krajny žyrkwinski hamt wu-
dawa.

Krajna řynoda.

Wřchi šładnořci šapokajanja našcheho krajneho biřkopa
do jeho řařtojnřtwa 10. dezembra běřche ƚo teř krajna řynoda
ł wurjadnemu poředženju šwołala. Poředjenje běřche w to-
warřchowni na Zinzendorřřtej hařny a šapoczja ƚo wječžor
we 8 hodž. Nimale wřchitzy řynodalni tu běchu, kař teř řnyes
krajny biřkop je řobuřtawami žyrkwinskeje wřřhnořće. Jako
hořčzo běchu pšchitomni řařtupjerjo řařřteje a němiřteje wřřh-
nořće a někotrych druhich krajnych žyrkwjow. Krótko po 8 h.
wotewri ł. preřident dr. Schreiter poředjenje ł pořtrowjenjom,
řotremuž ƚo pšchisamřny modlitwa ł. řararja dr. Kubizy,
řnyňa něhduřcheho Bulečžanřřkeho řararja. Na to poda řnyes
krajny biřkop dlěřchu rořprawu wo položenju našcheje řařřteje

krajneje žyrkwje a pokajja na to, řo njeje wuřtawu našcheje
žyrkwje tohodla hiřchće hotowa, dokelž ƚo njeħodži ju priředny
pořajicž, hacž njeje wuřtawu němiřteje žyrkwje hotowa. Wo-
řebje teř řěčřesche wo njeměrie w žyrkwinski řiwjenju, řiž
je ƚo w pořlednim čžaku w ewangelřřkim kšchěščžanřtwje řbēh-
nył. S wjeřelym džakom řmědžachny řłnyřhecž, kař je kurs
w našchej řařřtej žyrkwj runy a hładki a řo pola nař njeje
řana pšchicžina ł njeměrie. To ƚo potom hiřchće bóle wu-
jařni w 28 řadach, kotrež řuchu nam pšchedpořožene ł wura-
džowanju a po kotrychž řměje ƚo dale našcha krajna žyrķej
wjeřč. Tute řadny řuchu wot ł. krajneho biřkopa pšchedčžitane
a ł. wřřřřchi krajny žyrkw. rada dr. Grundmann doda ł to-
mu wobřřerne wuřładowanje. řenohłóřnje pšchihłóřowasche
řynoda tutym řadam; jenož ředny řobuřtaw řynodny řwój
hłóř njewoteda. W modlitwje řtaji řnyes krajny biřkop řam
řo a krajnu žyrķej pod řohnowanje Boha wjeřšneho. Potom
řo hiřchće řěčřesche wo někotrych řnyenje wařnych wěřach a
krótko po 11 hodž. řu tuto poředjenje řynodny šłoncži.

Budžmy džakowni!

řenož ħodžiny nař hiřchće džěla wot najřeniřcheho řwje-
djenja, řwjedjenja lubosće, wjeřela, ale teř džaka. Boža
lubosć wobradži nam Šbóžniřa, řarřřchi wobradžeja džěčžom
a džěčzi řarřřchim, mařym džěčžom wobradža Bože džěčzo a
rumpodich, a tak je wjele wjeřela.

Šaj, wjeřelicž ƚo řměny, řapomnicž pał njęřměny teř
džakowni bycz, džakowni Bohu řa tu wuřku lubosć. S čžim
řmy tule lubosć warbowali? To prařchej ƚo řóžny řam.
Tohodla budžmy teř Bohu džakowni ł tym, řo na našchich

